

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Т.Є. Одаренко

**ПРОГРАМА І
РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
„ЕКОНОМІКА ЯКОСТІ”**

(для студентів ФПОтаЗО 5 курсу напряму підготовки
0501 – Економіка і підприємництво, спеціальності
7.050107 – Економіка підприємства)

Програма і робоча програма навчальної дисципліни „Економіка якості” (для студентів ФПОтаЗО 5 курсу напряму підготовки 0501 – «Економіка і підприємництво», спеціальності 7.050107 – «Економіка підприємства») / Укл.: Одаренко Т.Є. – Харків: ХНАМГ, 2009. – 19 с.

Укладач: Т.Є. Одаренко

Програма побудована за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

Рецензент: зав. кафедри економіки і управління будівництвом і міським господарством, професор, доктор економічних наук А.Є. Ачкасов

Затверджено на засіданні кафедри економіки і управління будівництвом і міським господарством (протокол № 1 від 29.08.2008 р.)

Одаренко Т.Є., ХНАМГ, 2009

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	5
1.1. Мета, предмет та місце дисципліни	5
1.2. Інформаційний обсяг(зміст) дисципліни	5
1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги	6
1.4. Рекомендована основна навчальна література	6
1.5. Анотації програми навчальної дисципліни	7
2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	8
2.1. Структура навчальної дисципліни	8
2.2. Тематичний план навчальної дисципліни	9
2.3. Розподіл часу за модулями і змістовними модулями та форми навчальної роботи студента	11
2.4. Розподіл часу самостійної навчальної роботи студента	12
2.5. Засоби контролю та структура залікового кредиту	15
2.6. Методи та критерії оцінювання знань	15
2.7. Інформаційно-методичне забезпечення	17

ВСТУП

Ефективне управління якістю, що забезпечує високий рівень задоволення запитів і очікувань споживачів, є найважливішою передумовою успіху підприємства будь-якого виду діяльності і форми власності. Якість продукції і послуг є основним інструментом конкуренції між підприємствами. Від якості вироблюваних товарів і послуг залежить експортний потенціал країни, зростання добробуту нації і якості життя.

Найбільших успіхів в цьому відношенні добилися країни, в яких здійснюється ефективна державна підтримка у формі підготовки необхідних кадрів в області менеджменту якості і надання допомоги підприємствам, які впроваджують системи менеджменту якості за стандартами ISO.

Для підприємства, що отримало сертифікат на СМЯ відповідно до стандартів ISO серії 9000, полегшується вихід на зовнішні ринки. Внесення підприємства до реєстру підприємств, що мають сертифікат на СМЯ, різко збільшує шанси отримати замовлення від покупців з інших країн і продавати там свій товар за вищими цінами.

Важливим інструментом управління якістю є сертифікація продукції з метою уберегти покупців від товарів, небезпечних для їх здоров'я, життя і майна, і полегшити вибір якісних товарів.

Дисципліна „Економіка якості” є дисципліною за вибором студента для підготовки спеціалістів за спеціальністю 7.050107 – „Економіка підприємства”.

Приєднання України до Болонського процесу передбачає впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу (КМСОНП), яка є українським варіантом ECTS. Програма побудована за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

Програма навчальної дисципліни розроблена на основі:

- ОКХ Галузевий стандарт вищої освіти 2004 р.;
- ОПП Галузевий стандарт вищої освіти 2004 р.;
- СВО ХНАМГ Навчальний план підготовки спеціаліста за напрямом 0501 – „Економіка і підприємництво” спеціальності 7.50107 – „Економіка підприємства”, 2002 р. „Економіка якості”.

Програма ухвалена кафедрою економіка і управління будівництвом і міським господарством (протокол № 1 від 29.08.2008 р.) та Вченою радою факультету ФПОтаЗН (протокол № 1 від 04.09.2008 р.).

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1 Мета, предмет та місце дисципліни

1.1.1 Мета та завдання вивчення дисципліни

Мета: підготовка фахівців з якості, котрі вільно б володіли сучасними методами управління і забезпечення якості продукції та послуг, управлінням навколишнім середовищем, безпекою праці тощо, незалежно від того, де вони працюють.

Завдання: пізнання економіки якості як науки, її предмету, методів та функцій; розкриття системи менеджменту якості згідно з стандартами ISO, міжнародних, регіональних та національних організацій з якості продукції; вивчення законодавчої бази метрологічної служби України; розкриття значення стандартизації та сертифікації в Україні.

1.1.2 Предмет вивчення дисципліни

Предмет: методи менеджменту якості на базі національних, європейських і міжнародних нормативно-правових документів у сфері якості.

1.1.3 Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки фахівця

Перелік дисциплін, на які безпосередньо спирається вивчення даної дисципліни	Перелік дисциплін, вивчення яких безпосередньо спирається на дану дисципліну
1) економіка підприємства	заклучна
2) організація виробництва	дипломне проектування
3) управління проектами	
4) управління персоналом	
5) економіка і організація інноваційної діяльності	

1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

Модуль 1. Економіка якості (2/72)

ЗМ 1.1. Розвиток і сучасний стан менеджменту якості. Стандарти якості.

Уведення в якість.

Від контролю до загального управління якістю.

Міжнародні, регіональні та національні організації з стандартизування.

Коротка характеристика стандартів, які визначають вимоги до системи якості.

Розробка та впровадження системи менеджменту якості у відповідності зі стандартом ISO 9001:2000.

Метрологічне забезпечення якості продукції.

ЗМ 1.2. Підтвердження відповідності продукції і систем якості. Сертифікація продукції та систем менеджменту якості.

Менеджмент якості на етапі проектування

Витрати, які пов'язані з якістю

Основні інструменти управління якістю

Аудит в системах менеджменту якості

Сертифікація продукції в Україні.

Сертифікація продукції за кордоном.

Основні форми державної підтримки.

Національні та регіональні премії у сфері якості.

1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги

Вміння (за рівнями сформованості) та знання	Сфери діяльності (виробнича, соціально- виробнича, соціально- побутова)	Функції діяльності у виробничій сфері (проектувальна, організаційна, управлінська, виконавська, технічна, інші)
Репродуктивний рівень Проникати в сутність явищ і процесів реального світу, свідомо використовувати наукові знання в пізнавальній та професійній діяльності	Виробнича	Організаційна виконавська управлінська
Алгоритмічний рівень Захищати інтереси держави, поєднувати суспільні, колективні та індивідуальні інтереси	Аналітична	Організаційна управлінська
Евристичний рівень Ураховувати соціальні аспекти впливу рішень, що приймаються, на співробітників, споживачів, місцеві спільноти	Соціально- виробнича	Управлінська

1.4. Рекомендована основна навчальна література:

1. Орлов П.А. Менеджмент качества и сертификации продукции.: Уч. пособие. - Харьков: ИД „ИНЖЕК”, 2004.
2. Шаповал М.І. Менеджмент якості.: Підручник, - К., 2003.
3. Одаренко Т.Е. Экономика качества.: Конспект лекций. – Харьков: ХНАГХ, 2007.
4. Одаренко Т.Е. Программа изучения курса „Экономика качества” и методические указания к выполнению контрольных заданий. - Харьков: ХНАГХ, 2007.
5. Мазур И.И, Шапиро В.Д. Управление качеством. – М.: ОМЕГА-Л, 2005.
6. Крылова Г.Д. Основы стандартизации, сертификации, метрологии: Учебник для вузов. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2001.
7. Ракова А.В. Стандартизация и сертификация в сфере услуг. – М., 2002.
8. Фейгенбаум А. Контроль качества продукции. – М.: Экономика, 1986.
9. Шаповал М.І. Основи стандартизації, управління якістю і сертифікації. Підручник. К.: Європейський у-т., 2002.

1.5. Анотації програми навчальної дисципліни

Анотація програми навчальної дисципліни

ЕКОНОМІКА ЯКОСТІ

Мета підготовка фахівців з якості, котрі вільно б володіли сучасними методами управління і забезпечення якості продукції та послуг, управлінням навколишнім середовищем, безпекою праці тощо, незалежно від того, де вони працюють.

Предмет: методи менеджменту якості на базі національних, європейських і міжнародних нормативно-правових документів у сфері якості.

Зміст: розвиток і сучасний стан менеджменту якості, стандарти якості; підтвердження відповідності продукції і систем якості; сертифікація продукції

та систем менеджменту якості, державна підтримка впровадження систем якості по стандартам ISO.

Аннотация программы учебной дисциплины

ЭКОНОМИКА КАЧЕСТВА

Цель: подготовка специалистов по качеству, которые свободно бы владели современными методами управления и обеспечения качества продукции и услуг, управлением окружающей средой, безопасностью работы и пр., независимо от того, где они работают.

Предмет: методы менеджмента качества на основе национальных, европейских и международных нормативно-правовых документов в сфере качества.

Содержание: развитие и современное состояние менеджмента качества, стандарты качества; подтверждение ответственности продукции и систем качества; сертификация продукции и систем менеджмента качества, государственная поддержка внедрения систем качества по стандартам ISO.

Abstract of the discipline program

Economy of quality

Objective: preparation of specialists in quality, which owned the modern methods of management and providing of quality of products and services, management an environment freely, by safety of work and pr., regardless of where they work.

Subject: methods of management of quality on the basis of national, European and international normative-legal documents in the field of quality.

Contents: development and modern state of management of quality, standards of quality; confirmation of responsibility of products and systems of quality; certification of products and systems of management of quality, state support of introduction of the systems of quality on standards ISO.

2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Структура навчальної дисципліни

„Економіка якості”

за робочими навчальними планами заочної форми навчання

Призначення: підготовка спеціалістів	Напрямок, спеціальність, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS - 2	Напрямок підготовки – 0501 – Економіка і підприємництво	За вибором студента
Модулів - 1	Спеціальність – 7.050107 – Економіка підприємства	Рік підготовки - 5-й Семестр - 10
Змістовних модулів - 2	Освітньо- кваліфікаційний рівень - спеціаліст	Аудиторні заняття: 12 год. Лекції – 8 год. Практичні – 4 год.
Загальна кількість годин - 72		Самостійна робота – 60 год. / з них контр. робота - 10 год.
		Вид підсумкового контролю - залік
<i>Примітка:</i> співвідношення кількості годин аудиторних занять і самостійної роботи становить 17% до 83%		

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час проведення аудиторних занять: лекційних та практичних. Найбільш складні теоретичні питання та вивчення розрахункових методик винесено на розгляд і обговорено під час практичних занять. Також велике значення в процесі вивчення й закріплення знань має самостійна робота студентів. Усі ці види занять розроблені відповідно до вимог кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

2.2. Тематичний план навчальної дисципліни

При вивченні дисципліни „Економіка якості” студенти повинні ознайомитися з програмою дисципліни, її структурою, методами і формами навчання, способами і видами контролю та оцінювання знань.

Тематичний план дисципліни „Економіка якості” складається з двох змістовних модулів, кожен з яких поєднує в собі відносно окремий самостійний блок дисципліни, який логічно пов'язує кілька навчальних елементів дисципліни за змістом і взаємозв'язками.

Навчальний процес здійснюється в таких формах: лекційні, практичні заняття, самостійна робота студента. Завданням самостійної роботи студентів є отримання додаткової інформації для більш поглибленого вивчення дисципліни.

Зміст дисципліни розкривається у темах:

Модуль 1. „Економіка якості”

ЗМ 1.1. Розвиток і сучасний стан менеджменту якості. Стандарти якості.

Тема 1. Уведення в якість

Основи понятійного апарату. Значення якості продукції. Показники якості продукції. Інтегральний економічний показник якості. Конкурентоспроможність продукції.

Тема 2. Від контролю до загального управління якістю

Роль і види контролю якості. Основні етапи розвитку управління якістю в світі. Розвиток управління якістю в Україні.

Тема 3. Міжнародні, регіональні та національні організації з стандартизування

Міжнародні організації з стандартизування. Регіональні організації з стандартизування. Національні організації з стандартизування.

Тема 4. Коротка характеристика стандартів, які визначають вимоги до системи якості

Поняття «петлі якості». Коротка характеристика стандартів ISO серії 9000 версії 1994 р. Особливості стандартів ISO серії 9000 версії 2000 р. Стандарти ISO серії 14000.

Тема 5. Розробка та впровадження системи менеджменту якості у відповідності зі стандартом ISO 9001:2000

Основні етапи розробки та впровадження системи якості. Розробка і редагування документації.

Тема 6. Метрологічне забезпечення якості продукції

Основні поняття і визначення. Загальні відомості про технічне вимірювання і засобах вимірювальної техніки. Метрологічна служба України. Діяльність Державної метрологічної служби України. Державний метрологічний контроль і нагляд. Повірка засобів вимірювальної техніки.

ЗМ 1.2. Підтвердження відповідності продукції і систем якості. Сертифікація продукції та систем менеджменту якості.

Тема 7. Менеджмент якості на етапі проектування

Менеджмент якості на етапі проектування і розробки нової продукції. Значення стадій проектування. Вимоги стандарту ISO 9001:2000 до організації проектування. Основні положення моделі розгортання функції якості. Управління довговічністю машин виробничого призначення на стадії проектування.

Тема 8. Витрати, які пов'язані з якістю

Поняття витрат на якість і модель їх вимірювання. Склад і класифікація витрат и втрат, які зв'язані з функціонуванням системи.

Тема 9. Основні інструменти управління якістю

Інструменти збору, впорядкування і обробки інформації. Діаграма Парето. Причинно-наслідкова діаграма Ісікави. Метод аналізу форм дефектів, їх наслідки. Статистичні методи контролю і регулювання технологічних процесів.

Тема 10. Аудит в системах менеджменту якості

Поняття, цілі та види аудиту. Основні етапи проведення аудиту. Особливості аудиту продукції та процесів.

Тема 11. Сертифікація продукції в Україні

Сертифікація продукції та СМЯ (система менеджменту якості). Національна, регіональна і міжнародна сертифікації. Сертифікація СМЯ підприємств. Обов'язкова і добровільна сертифікації продукції. Основні цілі сертифікації. Схеми (моделі) сертифікації продукції.

Тема 12. Сертифікація продукції за кордоном

Обов'язкова, добровільна і споживча системи сертифікації. Визначення економічної ефективності сертифікації продукції у відповідності з міжнародними стандартами.

Тема 13. Основні форми державної підтримки

Форми стимулювання впровадження і сертифікації систем якості. Указ Президента України „Про заходи щодо підвищення якості вітчизняної продукції” від 23 лютого 2001 р.

Тема 14. Національні та регіональні премії у сфері якості

Критерії для виявлення лауреатів премії М. Болдріджа. Модель Європейської премії в області якості.

2.3. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та формами навчальної роботи студента

Таблиця 2.1 - Розподіл часу за модулями і змістовими модулями

Модулі (семестри) та змістовні модулі	Всього, кредит/годин	Форми навчальної роботи			
		Лекц.	Сем., Пр.	Лаб.	СРС
Модуль 1. Економіка якості	2/72	8	4	-	60
ЗМ 1.1. Розвиток і сучасний стан менеджменту якості. Стандарти якості.	1/36	4	2	-	30
ЗМ 1.2. Підтвердження відповідності продукції і систем якості. Сертифікація продукції та систем менеджменту якості.	1/36	4	2	-	30

Таблиця 2.2 – Розподіл часу лекційного курсу

	Зміст	Кількість годин 7.050107 ЕП
ЗМ 1.1. Розвиток і сучасний стан менеджменту якості. Стандарти якості.		4
1.	Уведення в якість	2
2.	Від контролю до загального управління якістю	
3.	Міжнародні, регіональні та національні організації з стандартизування	
4.	Коротка характеристика стандартів, які визначають вимоги до системи якості	1
5.	Розробка та впровадження системи менеджменту якості у відповідності зі стандартом ISO 9001:2000.	-
6.	Метрологічне забезпечення якості продукції	1
ЗМ 1.2. Підтвердження відповідності продукції і систем якості. Сертифікація продукції та систем менеджменту якості.		4
7.	Менеджмент якості на етапі проектування	-
8.	Витрати, які пов'язані з якістю	-
9.	Основні інструменти управління якістю	-
10.	Аудит в системах менеджменту якості	-
11.	Сертифікація продукції в Україні	2
12.	Сертифікація продукції за кордоном	
13.	Основні форми державної підтримки	2
14.	Національні та регіональні премії у сфері якості	
		8

Таблиця 2.3 – Розподіл часу практичних занять

Зміст		Кількість годин 7.050107 ЕП
ЗМ 1.1. Розвиток і сучасний стан менеджменту якості. Стандарти якості.		2
1.	Якість продукції і конкурентоспроможність підприємства. Розрахунок річного економічного ефекту від виробництва продукції підвищеної якості.	0,5
2.	Метрологічне забезпечення якості продукції. Розгляд закону України „Про метрологію і метрологічну діяльність”.	0,5
3.	Поточний контроль зі ЗМ 1.1	1
ЗМ 1.2. Підтвердження відповідності продукції і систем якості. Сертифікація продукції та систем менеджменту якості.		2
4.	Розгляд знаків відповідності якості продукції. Розгляд прикладів сертифікації та систем менеджменту якості.	1
5.	Поточний контроль зі ЗМ 1.2	1

2.4. Розподіл часу самостійної навчальної роботи студента

Самостійна навчальна робота розрахована на формування практичних навичок у роботі студентів зі спеціальною літературою, орієнтування їх на інтенсивну роботу, критичне осмислення здобутих знань і глибоке вивчення теоретичних і практичних проблем з якості продукції, робіт і послуг.

Таблиця 2.4 – Розподіл часу самостійної навчальної роботи студентів

Форми самостійної роботи	Кількість годин
	7.050107 - ЕП
Вивчення теоретичних питань і підготовка до поточного та підсумкового контролю, виконання контрольної роботи	72

Контрольні запитання для самостійної роботи:

Тема 1. Уведення в якість.

1. Що розуміють під якістю продукції в стандартах ISO версії 1994 р.?
2. Які аспекти якості продукції відображає визначення в стандартах ISO серії 9000 версії 2000 р.?
3. За якою ознакою виділяють функціональні і органолептичні властивості (характеристики) продукції?
4. Що розуміють під якістю життя?
5. У які групи об'єднують показники якості машин?
6. Назвіть основні методи визначення показників якості.
7. Яка економічна сутність інтегрального показника якості машин?
8. Які чинники визначають конкурентоспроможність продукції?

Тема 2. Від контролю до загального управління якістю

1. Що розуміють під контролем якості?
2. Перелічіть основні види контролю якості продукції.
3. Назвіть основні етапи управління якістю в світі.
4. Які системи управління якістю упроваджувалися на вітчизняних підприємствах?
5. Наведіть приклади підприємств України, на яких упроваджені і функціонують СМЯ відповідно до стандартів ISO серії 9000?
6. Які переваги можуть отримати підприємства в результаті впровадження СМЯ за стандартами ISO серії 9000?
7. Що являє собою концепція «Загальне управління якістю»?

Тема 3. Міжнародні, регіональні та національні організації з стандартизування

1. Що розуміють під терміном «стандартизація»?
2. Яка основна мета стандартизації?

3. Назвіть основні міжнародні організації з стандартизації.
4. Що таке стандарт?
5. Яка структура Міжнародної організації з стандартизації (ISO).
6. Які ви знаєте регіональні організації з стандартизації?
7. Які цілі державної системи стандартизації?
8. Назвіть основні функції ДержСпоживстандарту України.

Тема 4. Коротка характеристика стандартів, які визначають вимоги до системи якості

1. Що являє собою «петля якості»?
2. Які стандарти включало сімейство ISO серії 9000 версій 1994 р.?
3. Назвіть відмітні особливості стандартів ISO 9001, 9002, 9003 версії 1994 р.
4. Які стандарти входять в сімейство ISO 9000 версії 2000 р.?
5. Що розуміється під процесним підходом?

Тема 5. Розробка та впровадження системи менеджменту якості у відповідності зі стандартом ISO 9001:2000

1. Назвіть основні етапи розробки та впровадження системи менеджменту якості?
2. Яку документацію включає в себе СМЯ?
3. Яким чином можливо визначити економічний ефект від впровадження і сертифікації систем менеджменту якості?

Тема 6. Метрологічне забезпечення якості продукції

1. В чому полягає метрологічне забезпечення якості продукції?
2. Які органи належать до державної метрологічної служби?
3. В чому полягає державний метрологічний контроль і нагляд?
4. В чому полягає повірка засобів вимірювальної техніки і які є її види?

Тема 7. Менеджмент якості на етапі проектування

1. Який вплив надає стадія проектування на якість освоюваної продукції?
2. Що таке базова, бажана і необхідна якість?
3. Що таке довговічність машини?
4. Якими показниками визначається довговічність машини виробничого призначення?

Тема 8. Витрати, які пов'язані з якістю

1. Що розуміється під терміном „витрати на якість”?
2. За якими ознаками можливо класифікувати витрати на якість?

Тема 9. Основні інструменти управління якістю

1. Що таке контрольний листок?
2. Назвіть етапи побудови діаграми Парето.
3. Охарактеризуйте діаграму Ісікави.

Тема 10. Аудит в системах менеджменту якості

1. Що розуміють під аудитом?
2. Які об'єкти системи менеджменту якості піддаються аудиту?
3. Назвіть види аудиту.
4. Як здійснюється аудит якості продукції?

Тема 11. Сертифікація продукції в Україні

1. Що представляє собою сертифікація?
2. Які види сертифікації ви знаєте?
3. Назвіть складові Національної системи сертифікації УкрСЕПРО.
4. Які види продукції та послуг в Україні підлягають обов'язковій сертифікації?
5. Дайте характеристику схем (моделей) сертифікації продукції в системі УкрСЕПРО.

Тема 12. Сертифікація продукції за кордоном

1. Які діють системи сертифікації за кордоном?
2. Назвіть схеми сертифікації продукції в Росії.

Тема 13. Основні форми державної підтримки

1. У чому полягає сутність державної підтримки впровадження систем якості?
2. Наведіть приклади державної підтримки впровадження систем якості в зарубіжних країнах.

Тема 14. Національні та регіональні премії у сфері якості

1. Дайте характеристику Національної премії України в області якості.
3. Які існують види регіональної премії за якість?
4. Дайте характеристику Європейської премії якості.

2.5. Засоби контролю та структура залікового кредиту

Види та засоби контролю
МОДУЛЬ 1. Поточний контроль зі змістових модулів
ЗМ 1.1, ЗМ 1.2 – контрольна робота, вибіркове опитування на практичних заняттях
Письмовий залік (тестування)

2.6. Методи та критерії оцінювання знань

Для визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу використовують такі форми та методи контролю і оцінювання знань:

- оцінювання роботи студента під час практичних занять;
- поточне тестування після вивчення кожного змістового модуля;
- складання заліку.

Оцінку знань студентів з дисципліни “Економіка якості” здійснюють відповідно до вимог кредитно-модульної системи організації навчального процесу (КМСОНП), що є українським варіантом ECTS. Ця система базується на здійсненні наскрізного поточного контролю на аудиторному занятті у відповідності до його форми (лекційної, практичної). Підсумковою оцінкою поточного контролю є оцінка за модуль, тобто реалізується принцип модульного обліку знань студентів.

Навчальним планом з дисципліни “Економіка якості” передбачено складання заліку. Для оцінювання знань використовують чотирибальну національну шкалу та стобальну шкалу оцінювання ECTS.

Порядок здійснення поточного оцінювання знань студентів.

Поточне оцінювання знань студентів здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є:

- активність та результативність роботи студента протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни, відвідування занять;
- виконання завдань на практичних заняттях;
- виконання завдань поточного контролю.

Робота студентів на практичних заняттях оцінюється за 4-бальною системою і згідно з Методикою переведення показників успішності знань студентів перекладається в систему оцінювання за шкалою ECTS (табл. 2.5). При оцінюванні виконання практичних завдань увага приділяється їх якості й самостійності.

Поточний модульний контроль рівня знань передбачає виявлення опанування студентом матеріалу лекційного модуля та вміння застосувати його для вирішення практичної ситуації і проводиться у вигляді письмового контролю (контрольна робота за білетами або тестування за вибором студента).

Контроль здійснюється і оцінюється за двома складовими: лекційна (теоретична) і практична частини (розрахункові завдання). Для проведення поточного контролю проводиться контрольна робота.

Знання оцінюються за 4-бальною системою за національною шкалою (контрольна робота) або за системою оцінювання за шкалою ECTS (тестові завдання) (табл. 2.5).

Проведення підсумкового контролю. Умовою допуску до заліку є позитивне оцінювання з поточного контролю знань за змістовими модулями.

З курсу „Економіка якості” кожен студент виконує контрольну роботу самостійно. Контрольна робота складається з двох завдань: 1. рішення завдань за варіантом (з 0 по 9), варіант відповідає останній цифрі номеру залікової книжки; 2. написання теоретичного питання, яке обирається за номером у списку журналу групи. Контрольна робота виконується в зошиті. Залік здійснюється в письмовій формі у вигляді тестування.

Для того, щоб отримати залік студент повинен правильно зробити та оформити контрольну роботу з двох завдань, написати **тести** згідно лекційного матеріалу.

Результати контрольної роботи оцінюються за системою „зараховано” або „не зараховано”.

„Зараховано” студент отримує, якщо правильно виконана контрольна робота, згідно варіанту, або при допущенні незначних помилок, а також при правильних відповідях на тести.

„Не зараховано” студент отримує, коли не виконується хоч одна з вимог: якщо не правильно виконана контрольна робота, якщо робота зроблена не за даними варіантами, при не правильних відповідях на тести.

Таблиця 2.5 – Шкала перерахунку оцінок результатів контролю знань студентів

Оцінка за національною шкалою	Визначення назви за шкалою ECTS	ECTS оцінка	% набраних балів
ВІДМІННО	Відмінно – відмінне виконання лише з незначними помилками	A	більше 90 – 100
ДОБРЕ	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	B	більше 80 – 90 включно
	Добре – у загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	C	більше 70 – 80 включно
ЗАДОВІЛЬНО	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	D	більше 60 – 70 включно
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	E	більше 50 – 60 включно
НЕЗАДОВІЛЬНО	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перездати тест	FX*	більше 26 – 50 включно
	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота з повторним вивченням змістового модуля	F**	від 0 – 25 включно

* з можливістю повторного складання.

** з обов’язковим повторним курсом

2.7. Інформаційно-методичне забезпечення

	Бібліографічні описи, Інтернет адреси	ЗМ, де застосовується
1. Рекомендована основна навчальна література		
1.	Орлов П.А. Менеджмент качества и сертификация продукции. Учебное пособие. – Харьков: ИД ИНЖЕК, 2004.	ЗМ 1.1, ЗМ 1.2
2.	Шаповал М.І. Менеджмент якості. Підручник. – К.: Знання, 2003.	ЗМ 1.1, ЗМ 1.2
3.	Шаповал М.І. Основи стандартизації, управління якістю і сертифікації. Підручник. К.: Європейський у-т., 2002.	ЗМ 1.1, ЗМ 1.2
4.	Фатхутдинов Р.А. Организация производства. – М.: ИНФРА-М, 2001.	ЗМ 1.1, ЗМ 1.2
5.	Одаренко Т.Е. Экономика качества. Конспект лекций. – ХНАГХ, 2007.	ЗМ 1.1, ЗМ 1.2
2. Додаткові джерела		
6.	Волков О.И., Скляренко В.К. Экономика предприятия. - М.: ИНФРА-М, 2001.	ЗМ 1.1, ЗМ 1.2
7.	Крылова Г.Д. Основы стандартизации, сертификации, метрологии: Учебник для вузов. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2001.	ЗМ 1.1, ЗМ 1.2
8.	Мазур И.И., Шапиро В.Д. Управление качеством. – М.: ОМЕГА-Л, 2005.	ЗМ 1.1, ЗМ 1.2
9.	Новицкий Н.И. Организация производства. – М.: Финансы и статистика, 2001.	ЗМ 1.1, ЗМ 1.2
10.	Покропивный С.Ф. Экономика предприятия. – К., 2001.	ЗМ 1.1, ЗМ 1.2
11.	Ракова А.В. Стандартизация и сертификация в сфере услуг. – М., 2002.	ЗМ 1.1, ЗМ 1.2
12.	Фейгенбаум А. Контроль качества продукции. – М.: Экономика, 1986.	ЗМ 1.1, ЗМ 1.2
13.	Юр'єва Т.П. Економіка міського господарства. – Харків: ХДАМГ, 2002.	ЗМ 1.1, ЗМ 1.2
3. Методичне забезпечення		
14.	Одаренко Т.Е. Программа изучения курса «Экономика качества» и методические указания к выполнению контрольных заданий (для студентов ФПО и ЗО экономических специальностей). – ХНАГХ, 2007.	ЗМ 1.1
15.	Статистические методы повышения качества / Под ред. Хитоси Куме. – М.: Финансы и статистика, 1990.	ЗМ 1.1, ЗМ 1.2
4. Ресурси Інтернет		
16.	www.kmu.gov.ua	
17.	www.me.gov.ua	
18.	www.rada.gov.ua	
19.	www.ukrstat.gov.ua	

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Програма і робоча програма навчальної дисципліни „Економіка якості”
(для студентів ФПОтаЗО 5 курсу напряму підготовки 0501 – «Економіка і підприємництво», спеціальності 7.050107 – «Економіка підприємства»)

Укладач: Тетяна Євгеніївна Одаренко

План 2009, поз.821Р

Підп. до друку 23.06.2009	Формат 60х84 1/16	Папір офісний
Друк на ризографі.	Умовн.-друк. арк. 1,1	Обл.-вид. арк.1,4
Замовл № 4850	Тираж 20 прим.	

61002, Харків, ХНАМГ, вул. Революції, 12

Сектор оперативної поліграфії ЦНІТ ХНАМГ
61002, Харків, вул. Революції, 12